

DOMSTOLENS DOM
17. februar 1993 *

I de forenede sager C-159/91 og C-160/91,

angående en anmodning, som Tribunal des affaires de sécurité sociale de l'Hérault (Frankrig) i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i de for nævnte ret verserende sager,

Christian Poucet

mod

Assurances générales de France (AGF) og Caisse mutuelle régionale du Languedoc-Roussillon (Camulrac),

og

Daniel Pistre

mod

Caisse autonome nationale de compensation de l'assurance vieillesse des artisans (Cancava),

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 85 og 86,

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, O. Due, afdelingsformændene G.C. Rodríguez Iglesias, M. Zuleeg og J.L. Murray samt dommerne G.F. Mancini, F.A. Schockweiler, J.C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse og D.A.O. Edward,

* Processprog: fransk.

generaladvokat: G. Tesauro,
justitssekretær: ekspeditionssekretær D. Louterman-Hubeau,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

- sagsøgerne i hovedsagen, Christian Poucet og Daniel Pistre, ved advokat Richard Marcou, Montpellier
- de sagsøgte i hovedsagen, Camulrac, AGF og Cancava, ved advokaterne Alain Coste og Charles-Henri Coste, Montpellier, samt advokat Florence Lyon-Caen, Cour d'appel de Paris
- den franske regering ved directeur des affaires juridiques Jean-Pierre Puissochet, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget, og attaché principal d'administration centrale Claude Chavance, samme ministerium, som supplerende befuldmægtiget
- den tyske regering ved Ministerialrat Ernst Röder, Forbundsøkonomiministeriet, som befuldmægtiget
- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Enrico Traversa, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, bistået af advokat Hervé Lehman, Paris,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 10. juni 1992 er indgivet mundtlige indlæg af sagsøgerne i hovedsagen, af sagsøgte i hovedsagen, af den franske regering ved sous-directeur à la direction des affaires juridiques Philippe Pouzoulet, Udenrigsministeriet, og Claude Chavance, som befuldmægtigede, samt af Kommissionen,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 29. september 1992,

afsagt følgende

Dom

- 1 Ved domme af 14. januar og 11. februar 1991 indgået til Domstolen den 18. juni s.å. har Tribunal des affaires de sécurité sociale de l'Hérault i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt Domstolen to præjudicielle spørgsmål om fortolkningen af traktatens artikel 85 og 86.

- 2 Disse spørgsmål er rejst i to sager mellem Poucet og Pistre og henholdsvis Caisse mutuelle régionale du Languedoc-Roussillon (herefter benævnt »Camulrac«), som varetager administrationen af ordningen vedrørende forsikring mod udgifterne ved sygdom og barsel for selvstændige erhvervsdrivende, der ikke er beskæftiget inden for landbruget, samt Assurances générales de France (herefter benævnt »AGF«), som Camulrac har en aftale med, og Caisse autonome nationale de compensation de l'assurance vieillesse des artisans de Clermont-Ferrand (herefter benævnt »Cancava«).

- 3 Poucet og Pistre har gjort indsigelse mod de for dem forkyndte pålæg om betaling af socialsikringsbidrag, som de skylder ovennævnte organer. Poucet og Pistre bestrider ikke princippet om obligatorisk sygeforsikring, men har gjort gældende, at de frit bør kunne henvende sig til ethvert privat forsikringsselskab, der er etableret på Fællesskabets område, og ikke være tvunget til at underkaste sig betingelser, som ensidigt er fastsat af ovennævnte organer, der indtager en dominerende stilling i strid med traktatens regler om fri konkurrence.

- 4 Da tvisterne rejser spørgsmål om fortolkning af fællesskabsretten, har Tribunal des affaires de sécurité sociale de l'Hérault udsat sagerne og forelagt følgende enslydende præjudicielle spørgsmål:

»Skal et organ, som varetager administrationen af en særlig socialsikringsordning, betragtes som en virksomhed i henhold til traktatens artikel 85 og 86?

Er en dominerende stilling, som i henhold til en medlemsstats nationale ret er tillagt et organ, der varetager administrationen af en særlig socialsikringsordning, forenelig med fællesmarkedet?»

- 5 Vedrørende de faktiske omstændigheder og de relevante bestemmelser i hovedsagerne, retsforhandlingernes forløb samt de til Domstolen indgivne skriftlige indlæg henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende i det omfang, det er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

Første spørgsmål

- 6 Det må indledningsvis påpeges, at fællesskabsretten ikke begrænser medlemsstaternes kompetence til selv at udforme deres socialsikringsordninger, jf. Domstolens dom af 7. februar 1984 (sag 238/82, Duphar, Sml. s. 523, præmis 16).
- 7 Inden for rammerne af det socialsikringsssystem, der er tale om i hovedsagen, er selvstændige erhvervsdrivende, der ikke er beskæftiget inden for landbruget, omfattet af en obligatorisk social beskyttelse med selvstændige lovbestemte ordninger, bl.a. ordningen vedrørende forsikring mod udgifterne ved sygdom og barsel for selvstændige erhvervsdrivende, der ikke er beskæftiget inden for landbruget, og ordningen vedrørende aldersforsikring for håndværkererhvervene, som der er tale om i disse sager.

8 Disse ordninger forfølger et socialt formål og bygger på solidaritetsprincippet.

9 Ordningerne går nemlig ud på at sikre samtlige heraf omfattede personer en forsikring mod risikoen for sygdom, alderdom, dødsfald og invaliditet, uanset disse personers formueforhold og sundhedstilstand på det tidspunkt, hvor de har tilsluttet sig ordningerne.

10 Om solidaritetsprincippet bemærkes, at solidariteten i ordningen vedrørende forsikring mod udgifterne ved sygdom og barsel kommer til udtryk ved, at ordningen finansieres ved bidrag, der er proportionale med indtægterne ved erhvervsvirksomhed og alderspensioner. Alene invalidepensionister og andre pensionister med den laveste indkomst er fritaget fra betaling af disse bidrag, mens ydelserne er de samme for samtlige berettigede. Endvidere bevarer personer, der ikke længere er omfattet af ordningen, vederlagsfrit deres ret til ydelser i ét år. Denne solidaritet indebærer en omfordeling af ressourcerne mellem de mest velhavende og dem, som uden en sådan ordning ville stå uden den nødvendige sociale sikring på grund af deres ressourcer og sundhedstilstand.

11 I aldersforsikringen kommer solidariteten til udtryk ved, at det er de bidrag, der indbetales af de erhvervsaktive, som finansierer pensionerne for pensionisterne. Solidariteten viser sig ligeledes ved, at der opnås pensionsrettigheder uden bidragspligt og pensionsrettigheder, som ikke afhænger af de indbetalte bidrags størrelse.

12 Endelig kommer solidariteten til udtryk ved, at de overskudsgivende socialsikringsordninger bidrager til finansieringen af de ordninger, der har strukturbetinglyede økonomiske vanskeligheder.

- 13 Det fremgår af det ovenfor anførte, at de således udformede socialsikringsordninger bygger på et system med obligatorisk medlemskab, som er uomgængeligt nødvendigt, hvis der skal være tale om solidaritet og økonomisk ligevægt mellem ordningerne.
- 14 Sagens akter viser, at administrationen af de i hovedsagerne omhandlede ordninger ved lov er pålagt socialsikringsorganer, der er undergivet statskontrol udøvet af bl.a. socialministeren og budgetministeren samt l'Inspection générale des finances og l'Inspection générale de la sécurité sociale.
- 15 De pågældende organer udfører deres opgave ved at anvende loven og har således ikke mulighed for at påvirke bidragenes størrelse, midlernes anvendelse eller ydelsesernes størrelse. For så vidt angår administrationen af ordningen vedrørende sygdom og barsel kan de regionale sygekasser overdrage det til visse organer, f.eks. i Frankrig de organer, der er omfattet af sygesikringsloven eller forsikringsloven, på deres vegne at opkræve bidrag og udbetale ydelser. Dog kan disse organer, som da blot optræder som sygekassernes befuldmægtigede, ikke anses for omfattet af forelæggelsesdommene.
- 16 Spørgsmålet om, hvorvidt virksomhedsbegrebet i henhold til traktatens artikel 85 og 86 omfatter organer, der varetager administrationen af socialsikringsordninger som dem, der er nævnt af den nationale ret, skal vurderes på denne baggrund.
- 17 I den forbindelse skal der henvises til, at ifølge Domstolens praksis (jf. bl.a. dom af 23.4.1991, sag C-41/90, Höfner og Elser, Sml. I, s. 1979, præmis 21) omfatter begrebet virksomhed inden for konkurrenceretten enhver enhed, som udøver økonomisk virksomhed, uanset denne enheds retlige status og dens finansieringsmåde.

- 18 Sygekasserne eller de organer, der medvirker ved administrationen af den offentlige socialsikring, har en rent social funktion. Denne virksomhed bygger på princippet om national solidaritet og drives ikke med vinding for øje. De udbetalte ydelser er fastlagt i lovgivningen og er uafhængige af det beløb, der er betalt i bidrag.
- 19 Denne virksomhed er således ikke af økonomisk karakter, og de organer, der udfører den, er ikke virksomheder i henhold til traktatens artikel 85 og 86.
- 20 I betragtning af ovenstående må den nationale rets spørgsmål besvares således, at begrebet virksomhed i traktatens artikel 85 og 86 ikke omfatter organer som de i forelæggelsesdommene beskrevne, der varetager administrationen af socialsikringsordninger.

Andet spørgsmål

- 21 I betragtning af svaret på det første spørgsmål findes det uforholdt at tage stilling til det andet præjudicielle spørgsmål.

Sagens omkostninger

- 22 De udgifter, der er afholdt af den franske og den tyske regering samt af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Tribunal des affaires de sécurité sociale de l'Hérault ved domme af 14. januar og 11. februar 1991, for ret:

Begrebet virksomhed i traktatens artikel 85 og 86 omfatter ikke organer som de i forelæggelsesdommene beskrevne, der varetager administrationen af socialsikringsordninger.

Due

Rodríguez Iglesias

Zuleeg

Murray

Mancini

Schockweiler

Moitinho de Almeida

Grévisse

Edward

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 17. februar 1993.

J.-G. Giraud

O. Due

Justitssekretær

Præsident